מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

דבר קשר"ף

מפקדים וחיילים בחיל הקשר והתקשוב,

לפני 51 ימים החל צה"ל במבצע "צוק איתן".
עפ"י הנחיית הדרג המדיני.

המבצע שהחל בפעילות אווירית, חיסול של פעילי ותשתיות הטרור של חמאס, המשיך לפעילות משולבת באוויר, בים וביבשה למיגור ופגיעה במערך המנהרות, הרקטות ויכולות הטרור של החמאס, אשר הפרו באופן בלתי פוסק את שגרת החיים בדרום.

כולנו נרתמנו למשימה. עשרות אלפי חיילי מילואים וסדיר מכל קצוות הארץ, התגייסו למען מטרה אחת ויחידה- פגיעה קשה בחמאס על מערכיו, ויצירת הרתעה שלא תאפשר חידוש הירי והמנהרות ליישובינו ופגיעה בחיילינו.

אגף הקשר והתקשוב מאפשר לכוחות בשטח תקשורת זמינה, קישוריות ושילוביות בין המערכים, פעל בחזיתות הלוחמה האלקטרונית , סיפק תשתיות תקשורת, תמסורות ורשת ושמר על תקינות מערך ההתרעה.
כל זאת לצד הגנה מתמדת במימד הסייבר.

חיילי ומפקדי חיל הקשר והתקשוב,
תפקידינו מרכזי ומהותי במערכה.
פעלתם ללא לאות, חיילי הסדיר והמילואים כאחד. קימתם בהצלחה מערכות קשר שילוביות וצה"ל כולו היה ברשת.
נתנו מענה מקצועי לשדרת המפקדים בכל רמות הפיקוד.
מהמטה הכללי ועד רמת הפלוגה.
יצרתם שיח מבצעי אחיד בין מערכי האוויר/ הים / היבשה / המודיעין והעורף.
מציאות זו סייעה בקבלת ההחלטות ותרמה משמעותית לפעילות צה"ל על כלל זרועותיו.

העמידה ביעדים ובמשימה לא הייתה מתאפשרת ללא עבודה משותפת של חיל הקשר והתקשוב, זרוע היבשה, פקמ"רים,
יתר זרועות וחיילות צה"ל והשב"כ.
שיתוף פעולה זה הוכח שוב כהכרחי וקריטי לתמיכה מלאה לה זכה פיקוד הדרום לכל אורך המבצע.
מבצע "צוק איתן" טרם הסתיים.
בעת זו, עלינו לשמור על דריכות, גם מול חזיתות אחרות, ולהימצא בכשירות מבצעית באופן המיטבי, יסודי ואיכותי וזאת בכדי להיערך לאתגרים הבאים.

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

השתלשלות אירועי מבצע "צוק איתן":

במקביל לכניסה הקרקעית, אישר הקבינט גיוס של אלפי חיילי מילואים נוספים.
חיל התותחנים סיפק סיוע ארטילרי באמצעות תותחי 155 מ"מ וטילי "תמוז".
כוחות חיל ההנדסה הקרבית עסקו באיתור, חשיפה והשמדה של מנהרות הלחימה של המחבלים, תחילה באזורים סמוכים, ובהמשך עמוק יותר, בסיוע חטיבות חי"ר.

ב- 20 ביולי נכנסה חטיבת גולני לשכונת שג'אעיה ושם התפתח אחד הקרבות הקשים במבצע, בו נהרגו 13 חיילי גולני וכ-87 אנשי חמאס ותושבים.
במהלך כל המבצע הקרקעי נתן חיל התותחנים חיפוי בירי ארטילרי לצד המשך התקיפות וההפצצות של חיל האוויר הישראלי.
מנגד המחבלים המשיכו בירי הרקטות לעבר ישראל, אך מספרן פחת לכ-100 ביום.
כמו כן, ביצעו המחבלים מס' פיגועי חדירה בשטח ישראל דרך מנהרות תת- קרקעיות וגרמו לנפגעים.

ב- 23 ביולי לפי הודעת דובר צה"ל:
"מתחילת המבצע תקף צה"ל יותר מ-3,000 מטרות, 200 מתוכן ביממה האחרונה. כמו כן חוסלו כ-30 מחבלים ביממה האחרונה ו-210 מחבלים מאז תחילת הפעולה הקרקעית ברצועת עזה.
28 מחבלים נעצרו.
כוחות צה"ל הצליחו לחשוף עד כה כ-32 מנהרות.
כמו כן הושמדו 57 פירי מנהרות."

ב-1 באוגוסט- היום העשרים וחמישה למבצע החל מהשעה 08:00 החלה הפסקת אש למשך 72 שעות ביוזמת מזכ"ל האו"ם, באן קי-מון, וג'ון קרי, שר החוץ האמרקאי.

הפסקת האש אושרה ע"י ישראל והחמאס.
הפסקת אש זו הופרה תוך זמן קצר ע"י החמאס בשיגור רקטות לעבר יישובי עוטף עזה ולאחר מכן בירי שתי פצצות מרגמה. ב- 09:30 פתחו המחבלים באש לעבר כוחות צה"ל בדרום רצועת עזה כאשר הגיחו ממנהרה ופגעו בסגן הדר גולמין ז"ל, אך לוחמי צה"ל הגיבו בירי לעבר המחבלים שנסוגו למנהרה.

הפעילות המבצעית בשלב השלישי:
בשלב זה הופסקה הפעולה הקרקעית, וכוחות צה"ל חזרו מרצועת הלחימה בת כשני ק"מ.
גם במהלך שלב זה היו ניסיונות רבים להפסקות אש, אך אף אחת לא יושמה ע"י החמאס.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

השתלשלות אירועי מבצע "צוק איתן":

מבצע "צוק איתן" החל ב-8 ביולי 2014, בעקבות ירי רקטות מרצועת עזה לעבר אוכלוסיה אזרחית בדרום ישראל ובמרכז הארץ.
המבצע כלל בתחילתו בעיקר הפצצות כבדות של חיל האוויר, חיל התותחנים וחיל הים ברצועת עזה, כשבמקביל ישראל סופגת ירי רקטות כבד מרצועת עזה ומתמודדת עם ניסיונות חדירה, של חמושים המגיעים מרצועת עזה דרך הים/ דרך מנהרות. מאמצי האויב לא צלחו.

ב-17 ביולי ניסה חמאס להוציא לפועל פיגוע גדול בשטח ישראל:
שלושה עשר מחבלים ניסו לחדור לישראל דרך מנהרת טרור, שנחפרה בדרום הרצועה והגיעה לאזור הסמוך לקיבוץ סופה.
בעקבות מידע מודיעיני וגילוי תצפיות, בצה"ל נערכו להגעת המחבלים, ארבו להם ופתחו באש מיד כשזיהו אותם.

חלק מהמחבלים נפגעו ואחרים ניסו להימלט בחזרה למנהרה- ללא הצלחה
שום מנהיג אחראי או איש צבא אחראי לא יוכל להרשות לעצמו שהישובים בעוטף עזה יהיו תחת איום מתמיד של מנהרות ומעשי איבה.
באותו הלילה ב-17 ביולי 2014 נכנסו קרקעית לוחמי צה"ל, והחלו בהשמדת המנהרות ברצועת עזה.

עם תחילת המבצע נפרסו סוללות כיפת ברזל ברחבי הארץ כדי להגן על יישובים בדרום ובמרכז הארץ. סוללות אלה הוכיחו עצמן במהלך המבצע, שבו נורו למעלה מאלפיים טילים לעבר ישראל. במהלך המבצע תקף צה"ל אלפי מטרות במרחבי עזה.
הפעילות המבצעית בשלב הראשון, התאפיינה בעיקר בתקיפות והפצצות מן האוויר, תקיפות מהים שביצעו ספינות חיל הים ותקיפות מהיבשה שביצע חיל התותחנים.
התקפות צה"ל כוונו אל עבר תשתיות טרור, משגרים מוטמנים, מפקדות, מחסני אמל"ח, מנהרות תת- קרקעיות וכן בתים של מחבלים בכירים בחמאס ובג'יהאד האסלאמי.
מנגד, הפלסטינים ירו מידי יום למעלה מ-120 רקטות אל עבר עוטף עזה, יישובי הדרום, השפלה וגוש דן, ולעיתים אף רחוק יותר לאזורים כמו השרון, זכרון יעקב, דימונה וירושלים.
מרבית הרקטות יורטו ע"י סוללות "כיפת ברזל" והיתר נפלו בשטחים פתוחים ברחבי הארץ.

הפעילות המבצעית הקרקעית בשלב השני החלה ב-17 ביולי בשעות הערב.
בשעה 22:00 החל צה"ל בכניסה קרקעית של כוחות השיריון, חיל הרגלים, וחיל ההנדסה הקרבית לתוך רצועת עזה תחת חיפוי ארטילרי כבד.
ע"פ הודעת דובר צה"ל, תא"ל מוטי אלמוז, הכוחות נכנסו במטרה לפעול נגד מנהרות הטרור, ולפגוע בתשתיות הלחימה של החמאס.

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

פעילות חיל הקשר והתקשוב במבצע 'צוק איתן':

בחודש יוני האחרון השתתפו כלל יחידות הקשר והתקשוב של פיקוד הדרום בתרגיל רחב-היקף, בו תרגלו את האפשרות של עימות ברצועת עזה. כחודש לאחר מכן הפך התרגיל למציאות, כאשר יצא צה"ל למבצע 'צוק איתן' ברצועת עזה.

עימותים כמו מבצע 'צוק איתן' אינם מתוכננים 'על המקום'- הם מגובים בתוכניות מבצעיות שמגובשות במשך תקופה ארוכה, על סמך הבנה של האיומים בגזרה ושל ההישג הנדרש מצה"ל. גם יחידות הקשר והתקשוב של פיקוד הדרום מתאימות ומשנות את עצמן בהתאם לתוכניות האופרטיביות.

"אנחנו חייבים להיות דינמיים בחשיבה ובקצבים שאנחנו עובדים בהם. אין דבר יותר מיידי ורלוונטי מקשר ותקשוב", מסביר אל"ם עמוס, קצין הקשר של פיקוד דרום.

כיום לאחר שחלק ניכר מן המבצע בוצע, מגדיר אותו אל"ם עמוס כאחד המבצעים הכי טכנולוגיים שידע צה"ל.
"הבאנו לסינרגיה של כלל מערכות האמל"ח של צה"ל כנגד האויב החמאסי. זוהי הפעם הראשונה שהמערכות עובדות בצורה ובעוצמה כזאת תוך תמרון יבשתי", הוא טוען.

לצד הלחימה הדרמטית ברצועה, לא שכחו קציני הקשר את משימתם:
לספק את כל המערכות הטכנולוגיות הנדרשות ללוחמים בשדה הקרב לבצע את משימתם- מכשירי קשר שמחברים בין לוחמי החטיבה, מערכות המידע שמקשרות בינם לבין המפקדה מחוץ לרצועה, ומערכות הקישוריות- שילוביות שמסייעות לפעילות משולבת של חילות הים, האוויר והיבשה.

"במהלך השירות שלי השתתפתי במלחמת לבנון השנייה, ב"עופרת יצוקה" ובמבצע "עמוד ענן", ואני יכול להעיד שכל הלקחים שהפקנו הביאו אותנו לעבוד בצורה הכי טובה שאפשר", קובע רס"ן פטריק, קצין הקשר של חטיבת גולני.

"המעבר משגרה לחירום עבר בצורה חלקה.
כל הכוחות הגיעו לשטח מוכנים,
שיפרנו עשרות יכולות תקשוביות,
ושיפרנו את כל המערכות שלנו בזמן אמת".

לכל יחידה יש מעטפת שלמה בלעדיה היא לא יכולה להתקיים. בעידן המודרני, יחידות לוחמות מסתמכות יותר ויותר על הטכנולוגיה העומדת לרשותן. מערכות התקשוב הן אלו שמסייעות לתפיסת 'הקרב המשולב', לשיתוף הפעולה בין כוחות חי"ר, שריון, תותחנים, אוויר וים בתקיפה משוטפת של מטרות.

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

פעילות חיל הקשר והתקשוב במבצע 'צוק איתן':

חשוב להדגיש כי מערכות משאבי האנוש, הלוגיסטיקה והתכנון פעלו ללא דופי. ותרמו רבות לכוחות הלוחמים.
קציני הקשר מעידים על שיתופי הפעולה מהשטח: "שיתוף הפעולה שלנו עם חיל האוויר במבצע הזה היה נרחב" , מספר סגן קצין הקשר של גדוד 13, סג"ם ניב זיתוני. "קצין המבצעים שלנו עולה מולם בקשר ומבקש התקפה אווירית על נקודה מסוימת, והם תומכים בנו ומבצעים" הוא מסביר.
"תותחנים מסתמכים מאוד על יכולות טכנולוגיות", מסבירה סגן גלית, קצינת הקשר של גדוד רשף, אחד מגדודי התותחנים שלקחו חלק במבצע.
"אנחנו צריכים ליצור קשר עם הכוח שאנחנו מסייעים לו בירי.
סייענו לחטיבות רבות- גולני, נח"ל, חטיבות שריון"

מגמת הצבא הנה שילוביות וקישוריות בין הזרועות ובעיקר ברמת הכוחות הלוחמים בחזית.
הרמטכ"ל, רב אלוף בני גנץ, הכריז לא מכבר, בכנס בבה"ד 7 את מטרת מימוש השילוביות והנה במבצע זה קרה כי "נעשה ונשמע".
עשינו זאת ממש עקב הכורח המבצעי.
השב"כ, חיל הים, חיל האוויר, מודיעין, קשר ותקשוב ויתר גורמי הלחימה פעלו יחדיו במקום בזמן, ובאופן הנדרש. יבואו כולם על הברכה.
רבות עוד דרוש להיעשות, להפיק לקחים ולישמם כי טרם הסתיימה המלחמה ועוד רחוקים ימי השלום

חיל הקשר והתקשוב בפקמ"ז (פיקוד המרכז) התכונן להסלמה אפשרית:

אמצעי תקשוב רבים הוטמעו לאחרונה בפקמ"ז כחלק מההיערכות למצב חירום.
כחלק מההיערכות בפיקוד מרכז להסלמה באזור, הוחלט על תוכנית שנתית להכנת הפיקוד לקראת מצב חירום, במסגרתה הוכנסו אמצעי קשר ותקשוב חדשים לפיקוד.
בין האמצעים נמנים מערכות שו"ב (שליטה ובקרה), מכשירי קשר חדשים והרחבת האפשרות להעברת מידע מודיעיני מהיר.
כך הבהיר מפקד הקשר והאלקטרוניקה של פיקוד המרכז (מקשא"פ), אל"ם יריב ניר.
"האמצעים מאפשרים למח"ט לדעת איפה ממוקמות היחידות שלו ולאנשי הקשר להפעיל במהירות את אמצעי התקשורת הדרושים.

ביום הראשון של מבצע 'שובו אחים' "חולקו אמצעי תקשורת לחטיבות החי"ר שנקלטו: כפיר, נח"ל וצנחנים.
זאת ועוד, שופרה והורחבה הקליטה של מכשירי "ורד הרים",
כך שמכשירים רבים יותר יוכלו לפעול במרחב בו זמנית.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

פעילות חיל הקשר והתקשוב במבצע צוק איתן:

המידע המודיעיני שהתקבל במבצע הגיע יותר מהר, מהשטח, לפיקוד הבכיר, לעומת העבר. לאור הגדלת רוחב הפס המודיעיני. "בזכות ההרחבה התקנו על מכשירי התקשוב שכבות נוספות שהיו כבדות מדי לרוחב הפס הקודם. המהלך קיצר את נוהל הקרב שהיה נהוג".

תק"ש "ורד הרים" מימין ותק"ש ת. לווינית

קליטה טובה יותר בבקעה:
כחלק מהמהלך הנרחב לצורך שיפור כיסוי הרדיו באזור, הותקנו בחודשים האחרונים ארבעה אתרי קשר חדשים באיו"ש.
"היום אפשר להפעיל את אתר הקשר מהמפקדה באמצעות שלט רחוק", הסביר אל"ם יריב.
"ככה אנו חוסכים בכוח אדם וזה מאפשר לנו זמינות מבצעית גבוהה".

בשנה האחרונה שודרגו מכשירי הקשר, בדומה לפיקודים הצפון והדרום, כעת, הוטמעו בפקמ"ז מערכות רדיו מסוג "מכלול", שנחשבים מתקדמים ועמידים יותר בפני תקלות.

חיל הקשר והתקשוב בפקמ"ז (פיקוד המרכז) התכונן להסלמה אפשרית:

אמצעי תקשוב רבים הוטמעו לאחרונה בפקמ"ז כחלק מההיערכות למצב חירום.
כחלק מההיערכות בפיקוד מרכז להסלמה באזור, הוחלט על תוכנית שנתית להכנת הפיקוד לקראת מצב חירום, במסגרתה הוכנסו אמצעי קשר ותקשוב חדשים לפיקוד.
בין האמצעים נמנים מערכות שו"ב (שליטה ובקרה), מכשירי קשר חדשים והרחבת האפשרות להעברת מידע מודיעיני מהיר.
הבהיר מפקד הקשר והאלקטרוניקה של פיקוד המרכז (מקשא"פ), אל"ם יריב ניר.
"האמצעים מאפשרים למח"ט לדעת איפה ממוקמות היחידות שלו, לאנשי הקשר להפעיל במהירות את אמצעי התקשורת הדרושים.

ביום הראשון של מבצע 'שובו אחים' "חולקו אמצעי תקשורת לחטיבות החי"ר שנקלטו: כפיר, נח"ל וצנחנים.
זאת ועוד, שופרה והורחבה הקליטה של מכשירי "ורד הרים",
כך שמכשירים רבים יותר יוכלו לפעול במרחב בו זמנית.

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

פעולות עמותת חיל הקשר והתקשוב במבצע צוק איתן

העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב נרתמה לסיוע לחיילי חיל הקשר תקשוב.

במהלך מבצע "צוק איתן" העמותה, אספה ותרמה תשורות עבור חיילי חי"ק הנמצאים בדרום חאת על מנת לחזקם במשימותיהם.
נרכשו 2400 ערכות לוחם להיגיינה אישית
ו 200 ערכות קפה צוותיות.

העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב
info@semutakshor.org.il
תשע"ד, יולי 2014

מפקדי וחיילי חיל הקשר והתקשוב

אנו נמצאים במהלכו של מבצע **"צוק איתן"**,
שמסרתו פניעה ביכולות הסרור הקיימות ברצועת עזה
וצמצום חפגיעה בעורף.
אתם חנמצאים בחזית, אסוים על מתן מענה הקשר וחתקשוב לכוחות במרחב איזור חבל עזה
משימתכם עוד לא תמה. אנו סמכים ובטוחים כי תמשיכו לבצעה
בנחישות תוך מאמץ מחננה על תושבי ישראל.
לכם, העומדים בחזית,
מונש שי זה כחערכה וחוקרה על פועלכם. דעו עינינו נשואות אליכם.
פועלכם מחווה דוגמה ומופת לעמידה איתנה וחוסן
יסוד כוחכם
קשרו והצליחו

אלוף (מיל') שלמה ענבר
נשיא העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

פעולות טמותת חיל הקשר והתקשוב במבצע צוק איתן

ערכת הגיינה אישית ללוחם

התשורות שנרכשו ע"י העמותה להנצחת

ערכת קפה צוותית

חללי חי"ק וחולקו לחיילנו בחזית:

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב אוגוסט 2014

איש החודש

סרן יורם טרבס

1948-1925

סרן יורם טרבס אלחוטן
ומפקד גיבור שיירת חולדה 1948.
יורם (הוגו) טרבס
נולד בשנת 1925 במילאנו
שבאיטליה.

בגיל 14 עלה ארצה עם משפחתו, התחיל
ללמוד ברחובות והמשיך את לימודיו בביה"ס
החקלאי "כדורי", שם הצטיין במקצועות
המדעים המדוייקים.
עם סיום לימודיו התגייס לפלמ"ח ועסק
בהעלאת מעפילים.

בתום שתי שנות שירות בפלמ"ח, התקבל
לאוניברסיטה העברית בירושלים, למד פיסיקה
ומתמטיקה והתגלה כבעל מוח חריף
וכישרונות המבטיחים לו עתיד בשדה המדע.
יחד עם חברו ישראל גרינפלד ריכז לחוברת
את הרצאותיו של פרופ' רקח, אשר שימשו
בהמשך כמקור להוצאת ספר.
עם פרוץ מלחמת העצמאות השתתף בקרבות
רבים בדרך לירושלים והמשיך כאלחוטן.

בשיירת חולדה ב-31 במרץ 1948
יצאה מקיבוץ חולדה שיירת אספקה
לירושלים שכללה 37 כלי רכב
ובהם 7 משוריינים ועליהם לימים אלוף
עמוס חורב וחיילי הגדוד הרביעי והחמישי
של הפלמ"ח .

הבוקר היה גשום והדרך בוצית, השיירה
נתקעה והותקפה קשות ע"י מאות פורעים
שהגיעו מחולדה הערבית ומוואדי סרר,
וחיילי ליגיון מרמלה שבאו עם משוריינים.
לאחר שש שעות של לחימה וניסיון לחלץ את
המכוניות מהבוץ ניתנה הוראה לסגת חזרה
לחולדה.

שניים ממשוריניי הגדוד שחיפו על הנסיגה
ועסקו בחילוץ תחת אש נפגעו ושקעו גם הם
מבלי יכולת לפרוץ את טבעת הכיתור
מסביבם.
כשרבו הפצועים במשוריינים וסיוע בושש
להגיע, החליט יורם טרבס לפוצץ את
המשוריין שלו על יושביו.

דבריו האחרונים בקשר היו: "שלום חברים,
הערבים הקיפו אותנו אני פצוע ומפוצץ עצמי
עם המשוריין, לא נלך לשבי, אנחנו נתאבד,
סוף".

בשיירה שלימים נקראה "שיירת חולדה" נפלו
23 לוחמים ובהם יורס טרבס שהועלה לדרגת
סרן לאחר מותו.
מה שגרם לכישלון היה יציאה בשעות אור,
הכנות לקויות, פיקוד לא אחיד ובחלקו לא
מנוסה, בוץ כבד ומאמץ מוגזם לא לוותר על
המכוניות שנתקעו.
יורם טרבס נפל ב-31 במרץ 1948, בן 23
בנופלו.
אחיו הצעיר זכריה, נפל גם הוא במלחמת
העצמאות ארבעה חודשים אחריו באזור
פלוגה.